

Prof. Dr. med. M. Fetz.

1932. gada septembrī pagāja 10 gadu, kopš Terapeu-
tiskā fakultātes klīnika uzsāka savu darbību, bet 1933.
gada janvārī šīs klīnikas direktors, prof. Dr. med. M. Zīle
atskatās uz saviem 70 dzīves gadiem tādā laikā, kad viņa
darbība rada atskaņas un saviļņojumus tāli pār valsts
robežām.

Terapeutiskās fakultātes klīnikas asistenti un volun-
tāri veltī šos darbus savam labajam šefam, ļoti godātam
prof. Dr. med. M. Zīles kungam un novēl viņam savu
ierosmēm bagāto darbību joprojām attīstīt visai medicī-
niskai zinātnei, bet it sevišķi Latvijas ārstu jaunajai
paaudzei par svētību.

Profesors Mārtiņš Zīle dzimis 1863. gadā Alojā, apmeklējis Valkas draudzes skolu, pēc tam Valkas apriņķa skolu; 1878. g. iestājies Tērbatas valsts ģimnazijā, kuŗu beidza 1882. gadā; tanī pašā gadā no jūnija līdz novembrim bija par mājskolotāju Krimā (Aļuštā). 1883. g. janvārī Zīle iestājās Tērbatas Ūniversitātes medicīnas fakultātē, kuŗu beidza 1888. gada maija mēnesī. Pēc tam viņš strādājis dažādās klīnikās Vīnē un Berlīnē, 1889. g. 29. aprīlī (11. maijā) promovēts Tērbatā par doctor medicinae. Līdz 1889. g. novembrim Zīle bija par voluntāru asistentu Pēterpilī, bērnu slimnīcā; no 1890.—1892. g. par praktisku ārstu Vilandē. 1892. g. rudenī viņš nodarbojās Berlīnes klīnikās, pēc tam pārcēlās uz Maskavu par praktisku ārstu, bet slimšanas dēļ ar chronisku plaušu kaiti drīzumā bija spiests atstāt Maskavu un doties uz dienvidiem, Jaltu, kur nodzīvoja līdz 1896. g. No 1896.—1897. g. Zīle bija par kaŗa ārstu Sevastopolē; 1898. g. pārgāja uz pastāvīgu dzīvi Odesā, kur uzturējās līdz 1922. g.; no 1899.—1903. g. ieņēma prosektora vietu Odesas evaņģeliskā hospitālī; no 1900.—1906. g. bija par skolas ārstu Svētā Pāvila reālskolā Odesā; no 1902. līdz 1908. g. strādāja eksperimentāli Odesas medicīnas fakultātes fizioloģiskā institūtā pie prof. Verigo; no 1905. līdz 1918. g. bija tās pašas fakultātes privātdocents speciālā patoloģijā un terapijā; no 1914.—1918. g. ieņēma farmakoloģijas katedru Odesas Augstākos Sieviešu Medicīnas kursus. 1918. gada maija mēnesī Zīle ievēlēts par medicīnas fakultātes vispārējās terapijas katedras vadītāju kā štāta docents; 1920. g. ievēlēts par II. diagnōstiskās klīnikas vadītāju kā profesors; 1921. g. ievēlēts par Latvijas Ūniversitātes medicīnas fakultātes profesoru iekšējās slimībās. Sākot ar 1922. g. aprīļa mēnesi viņš ir Latvijas Ūniversitātes terapeu-tiskās fakultātes klīnikas direktors. No 1923.—1925. gadam Zīle bija medicīnas fakultātes dekāns; no 1923. līdz 1928. gadam — Latvijas Tuberkulozes Apkaŗošanas Biedrības priekšnieks; 1927. un 1928. gadā ievēlēts par Latvijas Ūniversitātes rektoru. 1927. gada 16. septembrī Zīle ievēlēts par Upsalas medicīnas fakultātes Dr. med. honoris causa.

1928. gadā uzstājies ar priekšlasījumiem Karaļauču universitātē; 1931. gadā — internacionālā Vīnes kongresā (I. Internat. religiös-psycholog. Kongress in Wien, Mai 1931). 1930. gadā sasauca Rīgā pirmo kongresu medicīniskās sintezes veicināšanai. Otru šādu kongresu plašākos apjomos ar ievērojamāko medicīnas pārstāvju piedalīšanos Zīle sasauca 1932. gadā Marienbadē.

Apbalvots ar II. un III. šķiras Triju zvaigžņu ordeņiem un Zviedrijas I. šķiras Nordstern ordeni.

Iespíestie darbi:

1. Zur Statistik der Rectumcarcinome. Dissert. Dorpat, 1889.
2. Zur Theorie und rationellen Behandlung des Asthma. St. Peterburger Med. Wochenschrift Nr. 44, 1897.
3. Къ вопросу о разрывѣ матки. Микроскопическая часть д-ра М. Зиле, клинич. часть д-ра Томсона. Журн. акушерства и женскихъ болѣзней, т. XIV, 1900.
4. Zur Pathologie und Theorie der Migräne. Wien. Klinische Wochenschrift. 1901. Nr. 13.
5. а) Къ патологii и терапii астмы. Русск. Архивъ патол., клин. мед. и бактериол., 1902.
б) Zur Pathologie und Therapie des Asthma. Wien. Klin. Woch. 1903. Nr. 4.
6. а) Опытъ функціональнаго діагноза артерiосклероза и дифференціональнаго діагноза грудной жабы. Одесса, Экономическая типографiя, 1903 года. Монографiя.
б) Beiträge zu einer funktionellen Diagnose der Arteriosklerose und zur Differentialdiagnose der Angina pectoris. Wien. Klin. Woch. 1904. Nr. 14.
7. Über Zwerchfellähmung nach Ammoniakinhalaation. Zentralblatt für Physiologie, 1903, H. 3.
8. а) Экспериментальныя изслѣдованiя по вопросу о физиологii грудного отдѣла блуждающаго нерва въ связи съ вопросомъ объ остромъ вздутии легкиихъ. Русск. Врачъ 1903, № 32.
б) Experimenteller Beitrag zur Physiologie des Brustvagus, nebst Bemerkungen über akute Lungenblähung. Wien. Klin. Woch. 1903. Nr. 43.
9. Experimentelle Studien über den Alveolardruck der Lungen und über den Druck im Pleuraraum. Mit 9 Curvenbildern. Archiv für Anatomie und Physiologie. Abth. Suppl. 1905.
10. Обь основныхъ направленiяхъ врачебнаго мышленiя. Русск. Врачъ, 1907, № 1.

11. Experimentelle Untersuchungen über Veränderungen des Lungenvolumens und der Lungencapazität bei Reizung der Nasenschleimhaut. Arch. für Anat. und Physiol. Suppl. 1906. Mit 5 Curvenbildern.
12. Über den Einfluss von Dünndarm- und Ischiadicusreizung auf die Luft- und Blutcapazität der Lungen. Mit 4 Curvenbildern. Arch. f. Anat. und Physiol. Suppl. 1907.
13. Нейрогенная диссоціація желудочковъ сердца (*Disso-ciatio ventriculorum cordis neurogenetica*) и ея клиническое значение. Русское Время. 1908, № 30.
14. Experimentelles und Kritisches zur Lehre von der „Lungenschwellung und Lungenstarrheit“ (v. Basch-Grossmann). Zeitschrift für Klin. Med., 1908. Bd. 66. 1. u. 2. Heft. Mit 2 Curventafeln.
15. Къ ученію объ усиленіи (акцентуаціи) діастолическаго звука. Русск. Врачъ, 1909. № 48.
16. Къ вопросу о механизмѣ вздутія легкихъ. Русск. Врачъ. 1911. № 21.
17. Повседневный уход за внутренними органами. Руководство к личной гигиене, к укреплению и сохранению здоровья. Монография, 115 стр. с 23 рисунками. Одесса, 1918 г. Šis darbs Viskrievijas higiēnas izstādē izpel-nījies godalgu.
18. Законы здоровья и уходъ за тѣломъ. Рѣчь, произнесенная на торжественномъ годовичномъ засѣданіи Общ. Русск. Врачей при Одесскомъ Университетѣ 8-го апрѣля. 1914 г. Практич. Врачъ, 1915. № 43—44, 45—46 и 48—49.
19. Аппаратъ для гиперэмизаціи легкаго. Изобрѣтеніе приват-доцента д-ра медицины М. Зиле. Докладъ въ Обществе Русскихъ Врачей, 1914 г.
20. О сущности „Общей Терапии“. Вступительная лекція, 1918 г. Манускрипт.
21. Par slimības klīnisko jēgumu. Kas ir slimība? Iestāju lekcija Latvijas Ūniversitātes terapeutiskās fakultātes klīniku pārņemot, 1922. g. 30. aprīlī. Latvijas Ārstu žurnāls 1923. g. 1. b.
22. Tuberkulozes terapijas pamata jēdzieni. Tuberkulozes Apgaŗošanas biedribas raksti, 1923. g.

23. Par miršanas un nemirstības problēmiem no ārsta viedokļa. Akadēmiska runa, noturēta 1924. g. 28. septembrī Latvijas Universitātes 5 gadu pastāvēšanas dienā. Izglītības Ministrijas Mēnešraksts, 1924. g. 11. burtn.
24. Slimība un higiēne. Korrelācijas patoloģija un korrelācijas terapija. Atklāšanas runa I. Latvijas ārstu un zobārstu kongresā 1925. g. 11. septembrī. Iespiesta minētā kongresa darbos. b) Krankheit und Hygiēnese; Korrelationspathologie und Korrelationstherapie. Wien. Med. Woch. 1926. Nr. 46 und 1927. Nr. 2, 3, 4, 5.
25. a) Aforismi par tuberkulinterapiju. I. Latvijas ārstu un zobārstu kongresa darbi, septembrī 1925. b) Aphorismen über die Tuberkulintherapie. Wien. Med. Woch. 1927, Nr. 5.
26. a) Par diastoliskā sirdsstoņa akcentuācijas cēloņiem. (I. Latv. ārstu un zobārstu kongresa darbi, sept. 1925.) b) Über die Ursachen der Akzentuation des diastolischen Herztones. Wien. Klin. Woch. 1926, Nr. 9.
27. Kauzālitate un finalitate zinātnē un dzīvē. Akadēmiskā rektora runa Latvijas Universitātes gada aktā 1927. g. 28. sept. Latvijas Universitātes raksti XVII. 1927. g.
28. Prof. Zīle un asist. Dr. Rudzītis: Untersuchungen über den Einfluss einiger gas- und dampfförmiger Mittel auf den menschlichen Organismus. Wien. Klin. Woch. 1928, Nr. 10.
29. Prof. M. Zīle un asist. Dr. Rudzītis: Untersuchungen über den Einfluss einiger gas- und dampfförmiger Mittel auf den menschlichen Organismus. II. Veränderungen des leukozytären Blutbildes nach Magen- und Dickdarmreizung. W. kl. W. 1928. Nr. 59.
29. Prof. M. Zīle un Dr. Rudzītis: Untersuchungen über den Eindruck einiger gas- und dampfförmiger Mittel auf den menschlichen Organismus.
30. Prof. Zīle un asist. Dr. Rudzītis. Untersuchungen über den Einfluss einiger gas- und dampfförmiger Mittel auf den menschlichen Organismus III. Paradoxe leukozytäre Phänomene nach Magen- und Dickdarmreizung. W. kl. W. 1929. Nr. 47.
31. Prof. Zīle. Balneoloģijas uzdevumi un panākumi. Latv. ārstu kongresā 1929. g.

32. Ein nicht beobachtetes und nicht gewertetes physikalisches Zeichen begonnener Lungentuberkulose. Referēts Latvijas ārstu kongresā 1928. gadā un Karaļaučos viesu priekšlasījumā 1928. gadā.
33. Par sanocrysin'a iespaidu uz tuberkulozi. Referēts Latv. Ārstu biedrības zinātn. sapulcē 1926. g.
34. Kausalitāt und Finalitāt im klinischen Denken. Ref. Karaļauču Ūniversitātē 1928. g.
35. Prolegomena zu einer allgemeinen Krankheitslehre. Kongress medicīniskās sintezes veicināšanai. Rīgā, 1930.
36. Zum Leib-Seele Problem (Korreferat). Kongress medicīniskās sintezes veicināšanai. Rīgā, 1930.
37. Über die Bedeutung eines nicht erkannten metaphysischen Grundphänomens des Lebendigen und des Lebens. I. internat. religiös-psychologischer Kongress in Wien. Mai 1931.
38. Zum Problem einer Synthese des Rationalen und Irrationalen im ärztlichen Aspekt. Kongress zur Förderung medizinischer Synthese und ärztlicher Weltanschauung. Marienbad, September 1932.
39. Zum Problem einer Synthese der vegetativen und architektonischen Dynamik durch den therapeutischen Akt. Kongress zur Förderung medizinischer Synthese und ärztlicher Weltanschauung, Marienbad, September 1932.